

Pověst o založení města (Pověst o růžovém keři)

Kterak r. 1019 nacházela se v tom sousedství, kde nyní Brod Uherský stojí, jistá paní se svým panem manželem, lidé urození a vzácného rodu, jejichžto jméno se vědět nemůže. (Dle starožitných tradic se vyzkoumává, že jsou páni na Volenové byli, jak až posavad nad Volenovem kopec, na kterém hrad bejval, se spatřuje). Kterížto nemajíce žádného plodu (tak jak to opět jiné tradicí vysvětlují), častějíc k blahoslavenej Rodičce Boží se utíkajíce, vroucné prosili a žádali, aby skrze její přímluvu a orodování plodem a dědicem obdařeni bejti mohli. Tu jejich horlivou a ustavičnou žádost Bůh všemohoucí uslyšíce, ovšem ty pobožné bohabojné manžely plodem potěšiti ráčil. Kterížto naprotiv tomu znajíce takové dobrodiní božské, jim skrz přímluvu blahoslavenej Rodičky boží Marie Panny propůjčené, dnem noci smejšleli, jak by Rodičce boží za tu pomoc se odmeniti a něco k její cti a chvále zvelebiti mohli. Když tehdy v takovém rozmyšlování dlouhý čas setrvali, ejhle jedne noci ukázala se Rodička Boží tej jistej paní ve snách k ní mluvíc, aby ihned ráno do nejbližšího lesa vyšla a na místě, kde zelenej keř růžový i také na něm čerstvé kvetoucí růže nalezne, tam aby ke cti a chvále její kapličku vystavěti dala.

Táž paní, jsouce v svém srdci radostí naplněna, pánu svému to všechno oznámila, aby jí do lesů vjíti a nadepsaný čerstvý růžověj keř hledati dovolil, jest žádala, k čemuž on ihned svolil. Ta vyjdouce s nějakým malým komonstvem raníčko před slunce vejchodem – mezitím ale v ten zimní čas, totiž in februario, všechno sněhem přikryté jsouce a od ukrutnej zimy se trpytice – šla dobrá paní s tou největší nepřiležitostí až na pahrbek ten, kde nyní Brod stojí. Tu několik hodin v tom největším sněhu se brodíce a sem tam chodíce, žádného však kře nespatriče, unavena jsouce, začala o svém snu pochybovati a k navrácení domů mysliti. Však nepochybné božskou pomocí jsouc posilněna, na své kolena padla a žalostivé naříkati začala: „Ach, blahoslavená Panno, kde jest to místo, které jsi mne ve snách prstem tvým svátým ukázala, kde jest ten keř čerstvý, zelený a růže na něm vonné kvetoucí, o kterých jsi mně oznamovala? Nechtěj zdržovati služebnice tvej a ukaž to, co jsi přislíbila, abych já a manžel můj ke cti a chvále tvej učiniti mohli, co jsi sama poručila.“

V takovém hoří a pláči jsouc postavena, nenadále maličko nahoru se podívala. A hle, v tom největším sněhu jeden překrásný zelený růžový keř, na něm pak ty nejpěknější vonné červené růže jest spatřila. K tomu místu šla a padnouce na svou tvář, Pánu Bohu všemohoucímu a Rodičce boží díky vzdávala. Aby pak vždy na to místo trefiti mohla, některé stromy okolo

sťati dala, a utrhnouce některé z těch kvetoucích růží, s velkou radostí se domů navrátice, manželu svému na ukázanou přinesla. Kterýžto je také jakožto zázračný dar boží k obzvláštnímu potěšení v dobré opatrnosti netoliko zachovával, ale také ihned jarního času jednu dřevnou kapličku takovej kvetoucí keř ohraditi dal. Ten keř podle rozličných starých tradicí měl se na tom místě nacházet, kde nyní oltář růžencovej v chrámě Páně pánu PP dominikánů jest.

Ten tak veliký zázrak, že uprostřed tej nejprudčejší zimy v pustých horách jeden zelený keř a na něm růže kvetoucí se nacházely, kteréžto také mnoho let jak v zimě tak v létě v tej již oznámenej kapličce jsou kvetly, vzbudil mnoho jak moravského, slezského, polského též uherského lidu, některých z všetečnosti, druhých pak z pobožnosti, navštěvovati a takovej zelenej keř a ustavičně kvetoucí růže viděti a spatřiti. Pročež z mnoho i dalekých míst a měst lidé se shromažďovali a tu své pobožnosti vykonávali, takže ta pověst došla i ke králi uherskému Ondřejovi I. Ten byl čtvrtý král uherský po Štěpánovi Svatém, kte rej také byl králem českým. I ten nechtěl být poslední, aby takové zázračné místo nenavštívil. Pročež spatřice všechno, aby na místě kaple dřevenej kamennej kostel na jeho náklad vystaven byl, poručil, což se i stalo r. 1049.

Mezitím, poněvadž pro ty velké zázraky a pobožnosti, které se při tom místě konaly, mnozí pobožní lidé chtěje raději zde ustavičně zůstati, nějaké domky při kostele sobe byli postavili a to všechno pro velkej sběh lidu stačiti nemohlo, v tomž 1049 létě město tenž král Ondřej skutečně fundíroval a podle geometrického způsobu vyměřiti dal, tak aby jeden každej dle téhož vyměření, jak stavěti, vědět mohl.

Mezitím tehdy, když netoliko napřede psané pobožnosti, ale i také město se rozmnožovalo, jsouc tenž chrám Páně pod titulem Nanebevzetí Panny Marie vystavený, líbilo se králi Ondřejovi ten starožitný od sv. Lukáše malovaný obraz nejsvětější Rodičky boží, který on jakožto obzvláštní dar od císaře konstantinopolského nedávno byl dostal, pro vzbuzení větší pobožnosti lidu křesťanského do tohož

chrámu Páně darovati. V čemž velmi bohabojný skutek učinil, nebo skrz tenž obraz ihned Bůh všemohoucí tak mnoho zázraků rozmnožiti ráčil, že tu netoliko neduhy lidské uzdravované, ale také jiné velké milosti lidem, kteří se k tomuž obrazu věrně utíkali, udělované bývaly, takže i z dalekých krajin mnoho množství lidu se shromažďovalo a velké pouti se vykonávaly. Odkudž město čím délej tím více růstlo a k svému místu přicházelo, takže tenž král Ondřej jej potomně všelikými pěknými privilejemi obdařil a zaopatřil.

Václav František LETOCHA,
Památky města Brodu Uherského, 1724

